

## **Правила та порядок поводження і дій населення при погрозі здійснення терористичного акта**

**Тероризм** (від лат. terror — «жах») — у широкому сенсі свідоме, цілеспрямоване використання або загроза застосування насильства для досягнення політичної, релігійної або ідеологічної мети.

Отже, тероризм — це метод досягнення проголошеної мети через систематичне використання насильства та нагнітання страху за допомогою вибухів і підпалів житлових та адміністративних будинків, магазинів, вокзалів; захоплення заручників, автобусів, викрадення літаків тощо.

Боротьба з проявами тероризму є однією із складових Концепції національної безпеки України, де визнається, що національна безпека як стан захищеності важливих інтересів особистості, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз є необхідною умовою збереження і примноження духовних та матеріальних цінностей.

Хоча, останнім часом панує стійка думка про те, що проблема тероризму поки гостро не стоїть для всієї України. Це невірне твердження. Проблема організації протидії тероризму є актуальною і для нашої держави, а тепер набула особливого значення у зв'язку зі складними політичними, соціально-економічними та духовно-культурними процесами, зокрема з обстановкою, що склалася в Донецькій та Луганській областях.

Тому, ситуація, в якій ми живемо, потребує від працівників і студентів набуття та поглиблення знань з цієї проблеми, хоч би в обсягах, необхідних для забезпечення особистої безпеки, вироблення власного неупередженого підходу до оцінки цього небезпечного явища, негативного ставлення до насильства.

Основні чинники запобігання терористичного акту:

1. Не торкатися безхазяйних пакетів (сумки, коробки і т.д.) у вагоні потяга (електрички, трамвая, тролейбуса, автобуса), під'їзді вдома або на вулиці (ринку, у громадських місцях і т.д.) і не підпускати до них інших.
2. Повідомити про знахідку співробітникам поліції та працівників ДСНС.

### **Рекомендації населенню у конкретних ситуаціях**

#### **Як діяти у випадку виявлення підозрілого предмета, що може виявитися саморобним вибуховим пристроєм?**

Якщо Ви знайшли підозрілий предмет – ні в якому разі не залишайте цей факт без уваги! Знаходячись у суспільному транспорті, опитайте навколишніх Вас людей для того, щоб одержати інформацію про його хазяїна. Якщо такий не встановлений, негайно повідомите про знахідку водієві (машиністові, кондукторові, співробітникам поліції).

При виявленні підозрілого предмета в під'їзді свого будинку опитайте сусідів. Можливо, він належить комусь з них. Якщо власник предмета не встановлений – негайно повідомите про знахідку у відділення поліції.

При виявленні підозрілого предмета в установі негайно повідомите про знахідку його керівникові (у школі - черговому адміністраторові). В усіх перерахованих випадках:

- не торкайте, не розкривайте і не пересувайте знахідку;
- зафіксуйте час її виявлення;
- постарайтеся зробити так, щоб люди відійшли якнайдалі від небезпечної знахідки;
- обов'язково дочекайтеся прибуття оперативно-слідчої групи;
- не забувайте, що Ви є основним очевидцем.

### **Пам'ятайте!**

Зовнішній вигляд предмета може ховати його дійсне призначення. Як камуфляж для вибухових пристроїв використовуються звичайні сумки, пакети, згортки, коробки, іграшки тощо.

### **Батьки!**

Ви відповідаєте за життя і здоров'я Ваших дітей. Роз'ясніть дітям, що будь-який предмет, знайдений на вулиці або в під'їзді, може становити небезпеку для їхнього життя.

### **Ще раз нагадуємо!**

Не робіть самостійних дій зі знахідками або підозрілими предметами, що можуть виявитися вибуховими пристроями – це може привести до їх вибуху, численним жертвам, руйнуванням;

## **Як діяти, якщо Ви потрапили в перестрілку?**

### **Якщо стрілянина застала Вас на вулиці:**

- відразу ж ляжте й озирніться, виберіть найближче укриття і проберіться до нього, не піднімаючись у повний ріст. Укриттям можуть служити виступи будинків, пам'ятники, бетонні стовпи, бордюри, канави тощо. З першою нагодою сховайтеся у під'їзді житлового будинку, в підземному переході і дочекайтеся закінчення перестрілки;

- необхідно взяти заходів для порятунку дітей, при необхідності прикрийте їх своїм тілом;
- по можливості повідомте про вказані події співробітників поліції.

**Якщо стрілянина застала Вас в будинку, укрийтеся у ванній кімнаті та ляжте на підлогу – знаходитися в житловій кімнаті небезпечно через можливий рикошет.**

## **Як діяти при захопленні автобуса (тролейбуса, трамвая) терористами?**

Якщо Ви знаходитесь у захопленому терористами автобусі (тролейбусі, трамваї) намагайтеся дотримуватися наступних рекомендацій:

- не звертайте до себе уваги терористів, не дивіться їм в очі, зніміть ювелірні прикраси. Жінкам у міні-спідницях бажано прикрити ноги;
- заспокойтеся і спробуйте відвернутися від подій, що відбуваються, наприклад, почніть читати, розгадувати кросворди;
- не пересувайтеся по салону і не відкривайте сумки без дозволу терористів;
- огляньте салон, відзначте місця можливого укриття у випадку стрілянини;
- не реагуйте на провокаційну або зухвалу поведінку терористів;
- якщо спецслужби почнуть спробу штурму – негайно лягайте на підлогу між кріслами і залишайтеся у такому положенні до кінця штурму;
- після звільнення негайно залиште автобус (тролейбус, трамвай) – не виключена можливість попереднього його мінування терористами і вибуху (загоряння).

## **Як діяти, якщо Ви опинились в заручниках?**

**Якщо Ви виявилися в заручниках:**

- не допускайте дій, що можуть спровокувати нападаючих до застосування зброї;
- переносьте позбавлення, образи і приниження, не дивіться в очі злочинцям, не поведітьтеся зухвало;
- не допускайте істерики і паніки, виконуйте вимоги злочинців, не заперечуйте їм, не ризикуйте своїм життям і життям оточуючих;
- перш ніж що-небудь зробити (сісти, встати, попити, сходити в туалет тощо) запитайте дозволу в злочинців;
- якщо ви поранені, постарайтеся не рухатися. Цим Ви запобіжите додатковій втраті крові.

**У ході дій спецслужб по звільненню заручників:**

- лежіть на підлозі обличчям вниз, голову закрийте руками і не рухайтеся;
- тримайтеся по можливості подалі від дверей та вікон;
- ні в якому разі не біжіть назустріч працівникам спецслужб або від них, тому що Вас можуть прийняти за злочинця.

## **Дії при одержанні інформації про евакуацію?**

**Якщо інформація про початок евакуації застала Вас у квартирі:**

- візьміть документи, гроші, цінності;

- відключіть електрику, газ, воду, загасіть в печі (каміні) вогонь;
- надайте допомогу в евакуації літнім, важко хворим людям та дітям;
- закрийте вхідні двері на замок;
- повертайтеся в залишене приміщення тільки після дозволу відповідальних за евакуацію осіб.

## **Рекомендації керівникам підприємств, організацій, установ по діях в екстремальних ситуаціях**

### **Заходи при виявленні підозрілого предмету, що може виявитися вибуховим пристроєм**

#### **Запобіжні заходи:**

- жорсткість пропускнуго режиму при вході (в'їзді) на територію установи;
- щоденні обходи території установи і її огляд на предмет своєчасного виявлення вибухових пристроїв або підозрілих предметів;
- періодична перевірка складських приміщень; ретельний підбір і перевірка кадрів;
- при здачі складських приміщень в оренду рекомендується включати в договір пункти, що дають право при необхідності перевіряти їх за вимогою керівника установи.

#### **У випадку виявлення підозрілого предмета, що може виявитися вибуховим пристроєм:**

- сповістити про це в правоохоронні органи;
- дати співробітникам вказівку знаходитися на безпечній відстані від виявленого предмету, не наближатися, не торкати, не розкривати і не переміщати знахідку;
- при необхідності приступити до евакуації людей відповідно до наявного плану;
- забезпечити безперешкодний під'їзд до місця виявлення предмета автотранспорту правоохоронних органів, медичних, пожежних і інших служб;
- до моменту прибуття оперативно-слідчої групи забезпечити присутність осіб, що знайшли знахідку.

### **Порядок прийому повідомлень, що містять погрози терористичного характеру, по телефону і письмово.**

При прийомі телефонного повідомлення, що містить інформацію терористичного характеру:

- постарайтеся дослівно запам'ятати розмову і зафіксувати її на папері;
- по ходу розмови відзначте стать, приблизний вік, особливості мови особи, що телефонувала (голос, темп мови, вимова, манера мови тощо);
- відзначте звуковий фон (шум, звуки, голоси);

- визначите характер дзвінка (міський або міжміський);
- зафіксуйте точний час початку розмови і його тривалість;
- при наявності на Вашому телефонному апараті автомата визначення номера – запишіть номер, що визначився.

**При одержанні письмової погрози:**

- покладіть документ у чистий поліетиленовий пакет і тверду папку;
- не залишайте на ньому відбитків своїх пальців;
- не розширюйте коло осіб, знайомих зі змістом документа;
- не зшивайте документ, не склеюйте, не згинайте і не мніть його, не робіть на ньому написів.

**Пам'ятка про першочергові дії персоналу підприємств, установ та організацій у разі отримання інформації про вчинення або загрозу вчинення терористичного акту**

*Дана Пам'ятка визначає порядок першочергових дій персоналу підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності у разі отримання інформації про вчинення або загрозу вчинення терористичного акту, в першу чергу об'єктів підвищеного ризику та життєзабезпечення.*

*Будь-яке повідомлення (в тому числі анонімне) про загрозу вчинення терористичного акту, передане по телефону, в письмовому вигляді, особисто або в будь-якій іншій формі, має розглядатися як **реальна загроза життю та безпеці громадян**, якщо не буде доведена неправдивість наведених у ньому даних.*

*У разі отримання анонімного повідомлення про вчинення або загрозу вчинення терористичного акту **в письмовому вигляді** посадова особа повинна, не розголошуючи змісту документа, якнайшвидше передати його керівникові місцевого органу поліції або СБУ.*

***1. При отриманні інформації про вчинення або загрозу вчинення терористичного акту, по можливості, уточнити:***

- хто передає дане повідомлення;
- причини здійснення даного вчинку;
- які вимоги висуваються;
- можливий час вчинення терористичного акту.

***2. негайно повідомити в поліцію по телефону 102 та місцевий підрозділ Служби безпеки України.***

***3. До прибуття підрозділів поліції провести наступні заходи:***

- припинити роботу, заняття;
- вжити заходів до евакуації робітників, учнів, службовців, документації і т.п. на безпечну відстань від ймовірного місця вчинення терористичного акту;

- не допустити проникнення сторонніх осіб, відвідувачів, покупців, клієнтів на об'єкт.

**4. У випадку виявлення предметів, що викликають підозру** самостійно не намагатися приймати будь які дії по їх огляду, транспортуванню. Далі виконувати дії згідно п. 2 - 3 цієї пам'ятки.

### **Керівнику підприємства (установи) по запобіганню терористичних актів при проведенні масових заходів**

*Ви несете відповідальність за безпеку Вашого персоналу, відвідувачів (клієнтів), за організацію і проведення профілактичних антитерористичних заходів у довіреному Вам підприємстві (установі).*

#### **З метою недопущення і запобігання терористичних актів на підприємстві (установі) необхідно:**

- на робочих нарадах (планерках) проводити інструктажі антитерористичної спрямованості;
- **звертати увагу на:**
  - ✓ стан огорожі, дверей у підвальні, горищні і приміщення, що пустують;
  - ✓ підозрілі предмети або речі, залишені без догляду;
  - ✓ припаркований на території, що прилягає до підприємства (установи), автотранспорт, що викликає підозру;
- вживати заходів щодо недопущення на територію підприємства (установи) сторонніх осіб;
- бути особливо уважним при наданні Ваших приміщень у наймання іншим особам;
- вишукати можливість виділення засобів для установки охоронно-пожежної сигналізації, закупівлі й установки переносних засобів пожежогасіння (вогнегасників), складанню договорів на охорону зі спеціалізованими охоронними підприємствами, устаткуванню приміщень кнопками екстреного виклику поліції.

#### **У випадку виявлення предметів, що викликають підозру:**

- не намагатися самостійно приймати будь які дії до їх огляду або транспортування;
- негайно повідомити в поліцію по телефону 102 та місцевий підрозділ Служби безпеки України;
- до прибуття співробітників поліції силами своїх співробітників обмежити доступ до предмета сторонніх осіб;

- вжити заходів до евакуації учнів, службовців, документації і т.п. на безпечну відстань від ймовірного місця здійснення теракту, при евакуації не допускати прохід людей повз підозрілий предмет;
- забезпечити оточення небезпечної зони.

### **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:**

- торкати і переміщати підозрілі предмети;
- заливати рідинами, засипати ґрунтом, накривати будь якими матеріалами цей предмет;
- користуватися радіо апаратурою поблизу підозрілого предмета;
- робити температурний, звуковий, механічний і електромагнітний вплив.

### **У ВИПАДКУ ВИБУХУ НЕГАЙНО ВИКЛИКАТИ:**

- швидку допомогу по телефону **103**;
- службу з надзвичайних ситуацій по телефону **112**;
- негайно повідомити в поліцію по телефону **102** та місцевий підрозділ Служби безпеки України;
- в інші необхідні аварійні служби.

### **ПА М'Я Т К А**

#### **для пасажирів, водіїв автобусів, трамваїв, таксі, кондукторів, працівників установ на випадок виявлення вибухових речовин, виникнення екстремальної ситуації**

При виявленні вибухових речовин або підозрілих предметів, в яких може знаходитися вибухівка (дипломати, сумки, коробки, пакети), з метою запобігання вибуху необхідно знати наступні правила:

- забороняється торкати і переміщати підозрілий предмет, засипати його ґрунтом або піском;
- забороняється користуватися електрорадіоапаратурою поблизу даного предмету;
- забороняється робити температурні, звукові, механічні, електромагнітні впливи на вибухові предмети;
- при виявленні хоча б одного підозрілого предмету не здійснювати пошук інших вибухонебезпечних предметів.

Водіям автобусів, трамваїв, таксі, кондукторам при виявленні підозрілих предметів необхідно негайно заглушити двигун (у трамваях і тролейбусах – знеструмити вагон) і вжити термінових заходів по евакуації пасажирів.

Повідомити про виявлення вибухових речовин або предметів, схожих на вибухові речовини, а також інформацію про терористичні акти, що готуються, вибухи, на найближчі чергові частини правоохоронних органів.

Категорично забороняється здійснювати які-небудь дії з виявленим підозрілим предметом.

### ПАМ'ЯТКА

#### у плані можливих диверсійно-терористичних актів для освітніх установ характерним є анонімне повідомлення про закладку саморобного вибухового пристрою в будинок, де знаходиться установа

Нагадуємо основну послідовність дій при отриманні такого повідомлення:

**1. Установити контакт з анонімом, ні в якому разі не виявляючи брутальності:** представитися, назвати своє ім'я; спробувати заспокоїти особу, що повідомляє про вибуховий пристрій; завірити, що вимоги будуть негайно передані керівникові.

**2. З'ясувати вимоги аноніма й одержати інформацію про характер погрози:** уважно вислухати і під диктовку записати всі його вимоги; під будь-яким приводом запропонувати повторити свої вимоги; задати уточнюючі питання про характер погрози і часу її реалізації, стимулюючи розповісти якнайбільше.

**3. З'ясувати мотиви дій аноніма:** задати питання про цілі, що переслідує анонім, відповіді вислухати уважно, виявляючи співучасть; запропонувати анонімові інші шляхи реалізації його цілей.

**4. По закінченню розмови варто** повторити основні моменти бесіди з ним, сказати ще раз, що усі вимоги будуть передані керівникові, **переконати особу що дзвонила повторити дзвінок** («Можете передати все це прямо нашому директорові, він підійде через 10 хвилин» тощо).

**5. Негайно доповісти про дзвінок керівникові** та заповнити контрольний лист спостережень.

**6. Якщо у телефонному апараті немає визначника номера, то не класти слухавку після закінчення розмови на важіль, накрити її предметом, що виключає прослуховування розмов у приміщенні, де встановлений телефон** (хутряна шапка, піджак, шарф, кофта і т.д.). До приїзду спецслужб розмови у приміщенні бажано припинити.

#### Порядок дій керівника освітньої установи:

1. Не допустити паніки в довіреній установі;
2. Не допустити розповзання слухів;



3. Особисто або через довірену особу докласти про факт по телефону 102. Зайвих дзвінків в оперативні служби робити не треба (правоохоронні органи самостійно оповіщають взаємодіючі служби).

4. Про отриману інформацію повідомити тільки начальникові служби безпеки.

5. Провести організовану евакуацію по заздалегідь відпрацьованих сигналах (типу «Навчальна пожежна тривога! Усім залишити будинок» тощо).

Евакуацію проводити поза зоною можливо вражаючої дії підозрілого предмета.

## **ТЕЛЕФОНИ чергових служб при виникненні надзвичайних ситуацій**

	<b>102</b>
Чергова частина Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області	(056) 756-50-01 (056) 745-44-64 067-612-80-92 050-046-37-02 093-701-61-01
Чергова частина Управління Служби безпеки України у Дніпропетровській області	(056) 744-85-19 (056) 791-94-01 (056) 791-92-47 факс
Чергова частина Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Дніпропетровській області	<b>112</b>
	(056) 377-17-43 (056) 744-30-19 факс 067-636-37-72

